

MAAKUNTA- JA SOTE UUDISTUS SOSIAALIPALVELUJEN NÄKÖKULMASTA

Vs. perusturvajohtaja Tuija Koivisto

OLEN

- Tuija Koivisto
- YTM / sosiaalityöntekijä, 1986
- Sosiaalityöntekijä Keuruun-Multian terveyskeskus 1986-1999
- Projektityöntekijä / asunto- ja hallintosihteeri, Keuruun vanhaintukisäätiö 1999-2001
- Vanhustyön johtaja, Keuruun kaupunki 2001- 2016
- Hanketyöntekijä, vanhuspalveluiden prosessi, Keski-Suomen SOTE 2020-hanke 2014-2016
- Keski-Suomen I&O muutosagentti 2016-2018
- Perusturvajohtaja Keuruu 9/2018-

MAAKUNTA- JA SOTE UUDISTUS

- Suomen historian suurimpia hallinnon ja julkisten palveluiden uudistuksia
- Suurin muutos on hallinnon kokoaminen kolmeen tasoon: valtioon, maakuntaan ja kuntaan
- Suomessa on 1.1.2021? alkaen 18 maakuntaa
- Uudistus koskettaa kuntia, kuntien yhteistoiminta-alueita, sairaanhoitopiirejä, pelastuslaitoksia, maakuntaliittoja, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, TE-toimistoja ja aluehallintovirastoja
- Sote-uudistuksessa koko julkinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu maakunnille; nykyisin kunnat järjestävät julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut
- Maakunta huolehtii, että palveluja on tasapuolisesti saatavissa kaikille

SOTE UUDISTUKSEN TAVOITTEET

- Hyvinvointi- ja terveyserot pienentyvät
- Palvelujen yhdenvertaisuus ja saatavuus paranevat
- Asiakas saa sosiaali- ja terveystalvelut tarpeidensa mukaisesti
- Asiakas saa laajemman vapauden valita palveluntarjoajan
- Palvelut ja hallinto järjestetään taloudellisemmin
- Aasukat vaikuttavat suoraan oman maakunnan päätöksentekoon

MAKU- JA SOTE UUDISTUKSEN ETENEMINEN

- Hallituksen esitykset sote- ja maakuntauudistuksen lainsäädännöstä on annettu eduskunnalle; odottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoa
- Sote- ja maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntö haluttaisiin saada eduskunnan ison salin käsittelyyn mahdollisimman pian
- Uudistuksen etenemistä voi seurata
- => Keski-Suomen osalta www.ks2021.fi
- => Valtakunnallisesti www.alueuudistus.fi

MAKU JA SOTE UUDISTUKSEEN LIITTYY MITTAVA LAKIPAKETTI

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki
- Järjestämislain ja maakuntalain voimaantulolaki
- Maakuntalaki (perussäädös itsehallintoalueista)
- Maakuntajakolaki
- Maakuntien rahoituslaki (valtionrahoitus maakunnille)
- Uusi kunnan peruspalveluiden valtionosuuslaki
- Tuloverolain ja muun verolainsäädännön muutokset
- Vaalilain ja vaalirahoituslain sekä hallintolain, julkisuuslain, kielilain yms. hallinto-oikeudellisen ja informaatio-oikeudellisen yleislainsäädännön muutokset
- Viranhaltijoita, virka- ja työehtosopimusjärjestelmää sekä eläkejärjestelmää koskevat muutokset (henkilöstö)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuottajalaki
- Valinnanvapauslaki

MAKU JA SOTE UUDISTUKSEN AIKATAULUUN KYTKETYT LAIT

- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain uudistus
- Vammaispalvelulain uudistus
- Itsemääräämislaki eli sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaslaki

PALVELUKOKONAISUUS SOTESSA

- Suoranvalinnan palvelut
  - sote-keskus
  - suunhoidon yksikkö
- Asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti
  - Esim kotihoito; asumispalvelut
- Ei valinnanvapauden piiriin kuuluvat palvelut
  - Viranomaistyötä edellyttävät palvelut kuten palvelutarpeen arviointi, lastensuojelu
  - Pääosin nykyinen erikoissairaanhoito

MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUKSEN AIKATAULUSUUNNITELMA

STM 26 / 06 / 2018

VALINNAN VAPAAUS SUORANVALINNAN PALVELUISSA

Suoran valinnan palveluissa asiakkaalla on oikeus valita itse ilman maakunnan osoitusta tai maakunnan liikelaitoksen tekemää palvelutarpeen arviointia:

- 1) sosiaali- ja terveyskeskus sekä suunhoidon yksikkö;
- 2) väliaikainen sosiaali- ja terveyskeskus sekä suunhoidon yksikkö; sekä
- 3) palveluja antava ammattihenkilö tai ammattihenkilöiden moniammatillinen ryhmä laissa määritellyin rajoituksin

ASIAKASSETELI PALVELUT

Maakunnan liikelaitoksen on tarjottava asiakkaalle asiakasseteli tuotantovastuulleen kuuluvien seuraavien tarkemmin määrittelemiensä muiden kuin suoran valinnan palvelujen saamiseksi:

- 1) sosiaalihuoltolain 17 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdissa tarkoitettu sosiaalinen kuntoutus;
- 2) sosiaalihuoltolain 19 §:ssä tarkoitettu kotipalvelu;
- 3) sosiaalihuoltolain 20 §:ssä tarkoitettu kotihoito;
- 4) sosiaalihuoltolain 21 §:ssä, vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977), jäljempänä kehitysvammalaki, 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut asumispalvelut;
- 5) sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettu vammaisten henkilöiden työtoiminta;
- 6) terveydenhuoltolain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu kotisairaanhoito;
- 7) terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitettuun lääkinnälliseen kuntoutukseen liittyvät terveydenhuollon ammattihenkilön yksittäiset vastaanottokäynnit;
- 8) suunhoidossa tarpeelliset hammasproteettiset hoidot

HENKILÖKOHTAINEN BUDJETTI

- Maakunnan liikelaitoksen on tarjottava henkilökohtaista budjettia vanhuspalvelulain 3 §:n 2 kohdassa, vammaispalvelulain 2 §:ssä tai kehitysvammalain 1 §:ssä tarkoitetulle henkilölle, jolla on todettu sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tarve
- Maakunta voi päättää käyttää henkilökohtaista budjettia myös muiden kuin I momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden palvelujen tuottamisessa
- Henkilökohtaista budjettia voidaan käyttää niiden I ja 2 momentissa tarkoitettujen asiakkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisessa, joilla on jatkuvaa ja laaja-alaista avun tai tuen taikka hoidon ja huolenpidon tarvetta ja jotka pystyvät joko itse tai tuettuina suunnittelemaan ja valitsemaan omat palvelunsa. Henkilökohtaisen budjetin käyttämisen tulee olla asiakkaan edun mukaista.

PALVELUNTUOTTAJIA KOSKEVAT VAATIMUKSET

- Valinnanvapauslaissa tarkoitettun palveluntuottajan on oltava merkittynä palveluntuottajalain 10 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Palveluntuottajan on lisäksi oltava liittynään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä asiakastietolaki, tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi.

MAAKUNNAN PALVELUTUOTTAJALLE ASETTAMAT EHDOT

- Maakunta asettaa suoran valinnan palveluntuottajille sekä asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla annettavan palvelun tuottajille palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta, palveluketjuja, palvelujen yhteensovittamista koskevia, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista koskevia ja muita palvelujen tuottamiseen liittyviä ehtoja, joilla edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä väestön palvelutarpeita vastaavien riittävien palvelujen yhdenvertaista saatavuutta maakunnassa tai jotka muutoin ovat tarpeen maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseksi.
- Palveluntuottajan on täytettävä maakunnan asettamat ehdot tässä laissa tarkoitettuja palveluja tuottaessaan. Ehtojen on oltava yhdenmukaiset kaikille samanlaisia palveluja tuottaville yrityksille, yhteisöille ja ammatinharjoittajille sekä maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveystieteiden yksiköille.
- Maakunta määrittelee kapitaatiokorvauksen suuruuden ja asiakassetelin arvon

ILMOITTAUTUMISMENETTELY

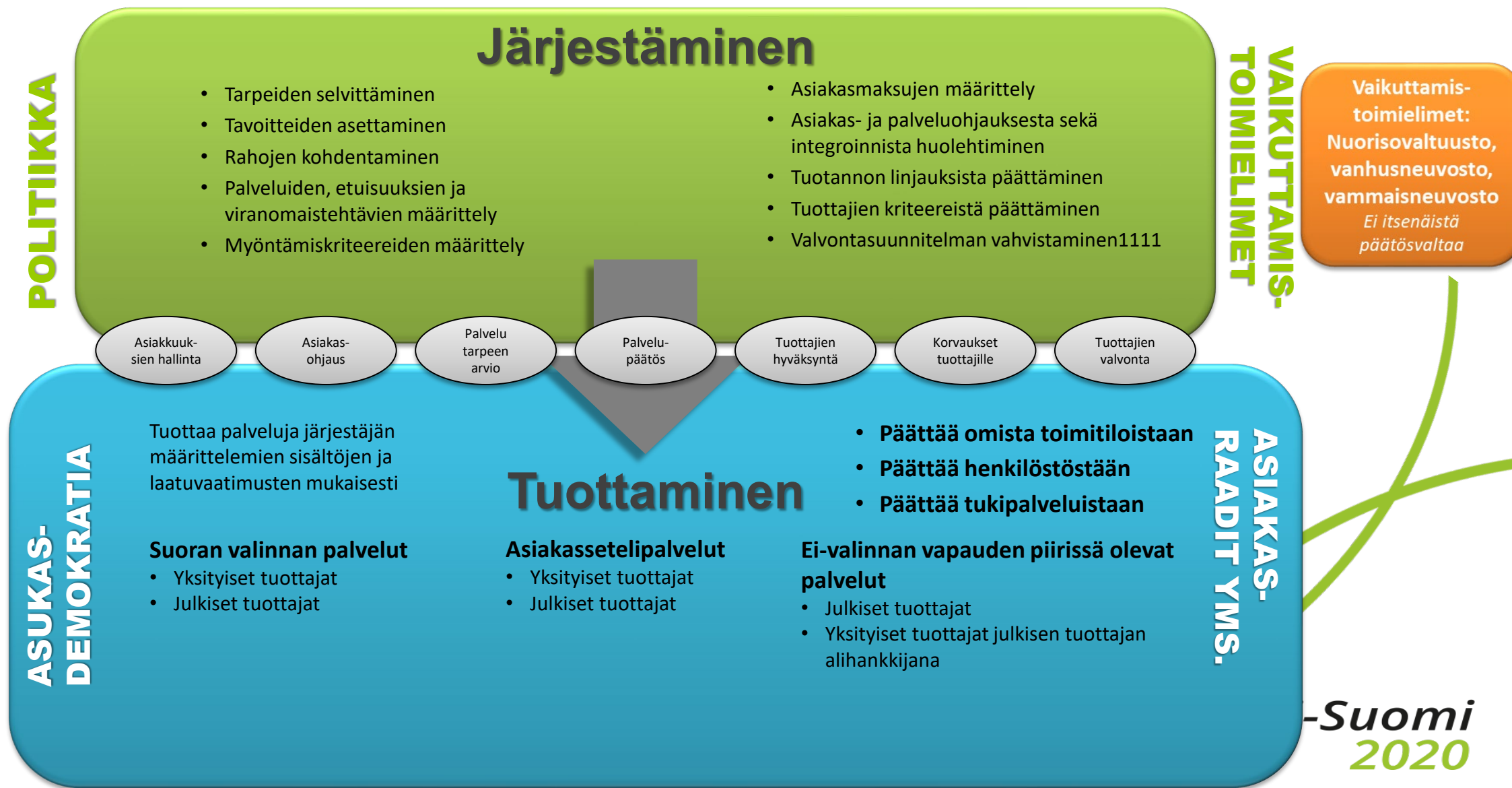
- Yksityiseksi suoran valinnan palveluntuottajaksi tai asiakassetelipalveluntuottajaksi hyväksytään vaatimukset ja ehdot täyttävä palveluntuottaja ja sen palveluyksiköt maakunnalle tehdyn ilmoituksen perusteella. Ilmoituksessa on oltava palveluntuottajan nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot ja sitoumus siitä, että tuottaja noudattaa tässä laissa, järjestämislaisissa sekä muualla lainsäädännössä palvelujen tuottamiselle säädettyjä vaatimuksia sekä maakunnan palveluntuottajille asettamia ehtoja.

HYVÄKSYMISMENETTELY

- Maakunta hyväksyy yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja sen palveluyksiköt sekä asiakassetelipalveluntuottajan ja sen palveluyksiköt mukaisesti tehdyn ilmoituksen perusteella.
- Maakunta voi ennen hyväksymispäätöstä tarkastaa palveluntuottajan toiminnan ja palveluyksiköiden toimitilat.

Järjestämisen ja tuottamisen ero

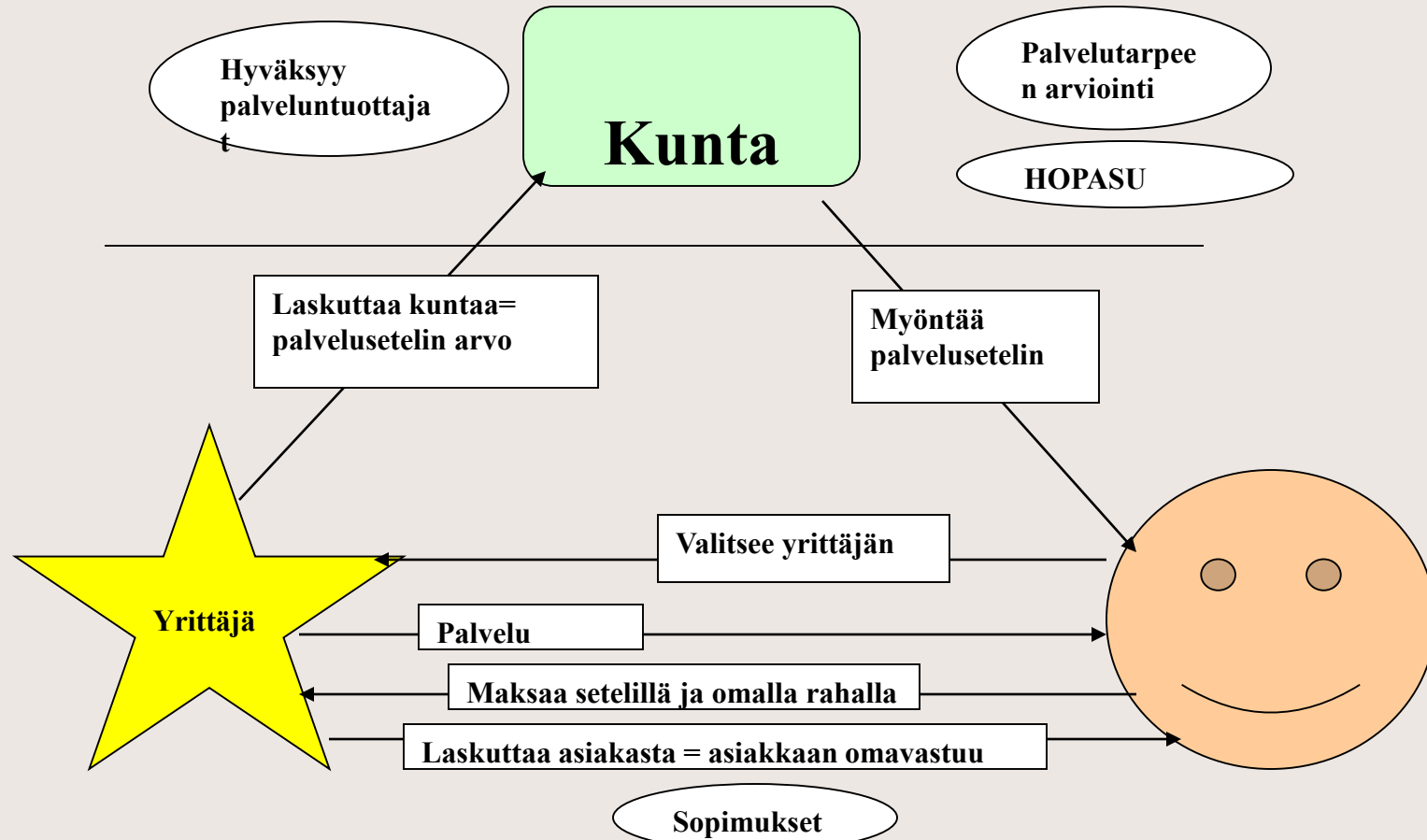
Vahva järjestäjä

- Vahva järjestäjä varmistaa palveluiden asiakaslähtöisyyden
- Järjestäjä määrittää hoitoketjut ja sujuvat palveluprosessit, jotka hyväksytään järjestämissuunnitelmassa
- Järjestäjä voi asettaa viranomaisprosesseille käsittelyajat ja valvoa niiden noudattamista
- Myös palveluiden saatavuutta voidaan määrittää esim. kilometri- tai aikaperustein
- Vahvalla järjestäjällä on oikeus puuttua havaittuihin epäkohtiin sekä sanktioida ne
- **Palveluntuottajat eivät siten sanele, mitä palvelua ja milloin he asiakkaalle tarjoavat vaan määräysvalta säilyy aina järjestäjällä!**

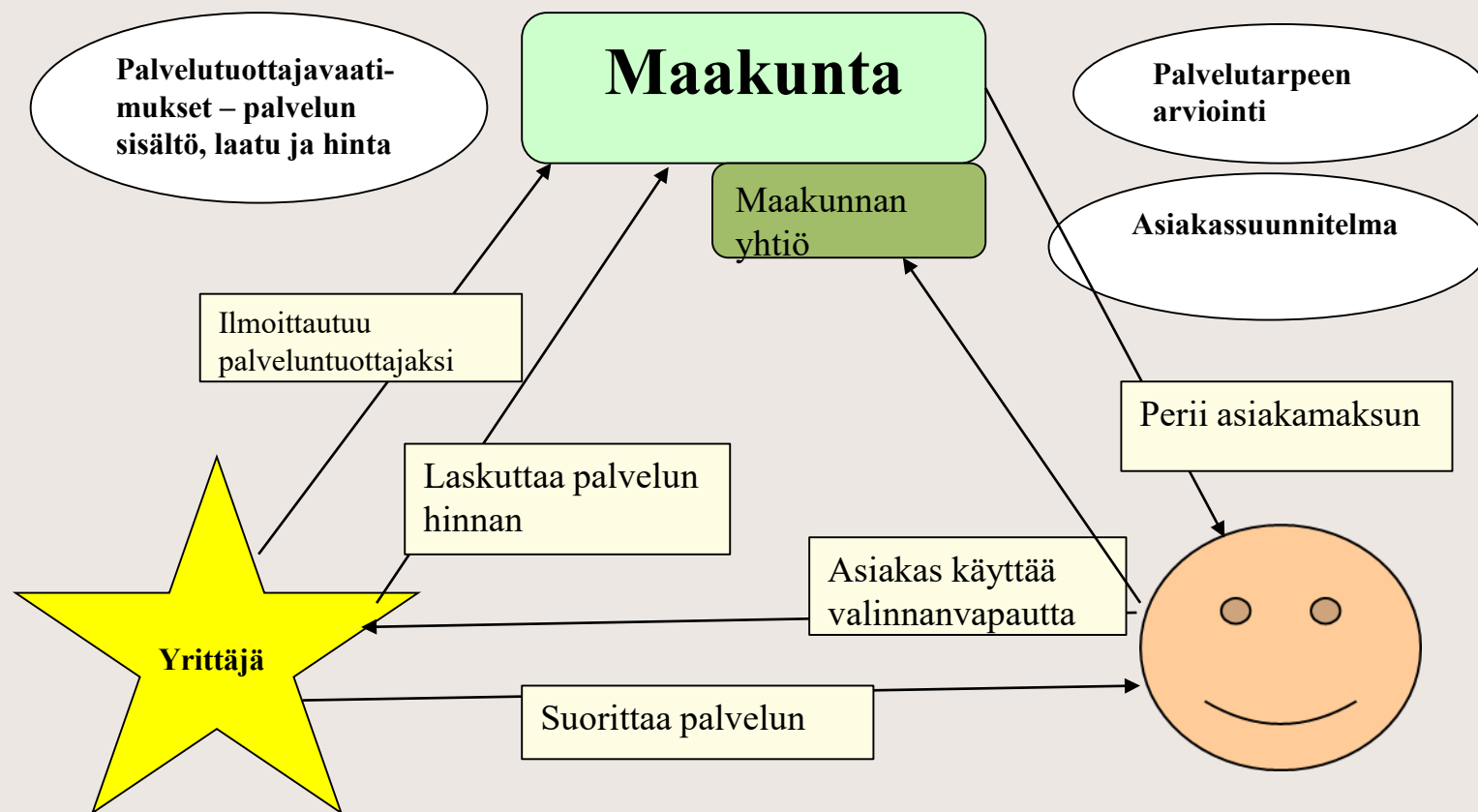
Tuottaja = maakunnan palvelutuotanto tai markkinoilla kilpaileva tah

- Tuottaa palveluita asiakkaille järjestäjän päättämällä ehdoilla
- Päättää järjestäjän asettamien ehtojen pohjalta itsenäisesti, miten tai missä toimipisteissä palvelut toimivat
- Laatii oman liiketoimintasuunnitelmansa
- Päättää omasta henkilökunnastaan ja sen laajuudesta oman liiketoimintasuunnitelmansa mukaisesti
- Varmistaa, että järjestäjän määrittelemät ehdot täyttyvät esimerkiksi henkilöstön koulutusvaateiden osalta
- Saa tuottamisesta järjestäjän määrittelemän korvauksen
- Vastaa siitä, että järjestäjän asettama integraatio eri palveluiden välillä toimii ja tulee noudatetuksi
- Ei voi valita asiakkaitaan
- Vastaa omavalvontasuunnitelman laatimisesta

Palveluseteli

Asiakasseteli

KIITOS

Tuija Koivisto

tuija.koivisto@keuruu.fi